

Ympäristöministeriö

Pvm
11.1.2016

Nro
987/0/112/2012
Viite:
YM027:00/2012
23.11.2015

Asia:

Jyväskylän yliopiston lausunto soidensuojelutyöryhmän loppuraportista

Jyväskylän yliopisto esittää kunnioittavasti lausuntonaan seuraavat näkökohdat soidensuojelutyöryhmän loppuraportista. Yliopisto on käyttänyt lausuntonsa tukena bio- ja ympäristötieteiden laitoksensa asiantuntemusta.

Soidensuojelutyöryhmän asettamisen tavoitteena oli valmistella luonnonsuojelulain mukainen luonnonsuojeluohjelma soidensuojelun täydentämiseksi. Poliittisen tilanteen muututtua työryhmä ei kuitenkaan pystynyt saavuttamaan alkuperäistä tavoitettaan, vaan työryhmän työksi jäi tuottaa raportin liitteenä 9 oleva lista valtakunnallisesti arvokkaista Etelä-Suomen suoalueista. Lista ei tosin ole täydellinen luettelo Suomessa esiintyvistä valtakunnallisesti arvokkaista suoalueista edes Etelä-Suomen osalta. Näin on, koska raportissa todetaan työryhmän kohdistaneen tarkastelunsa kaikkiaan vain noin 300 000 hehtaarin alalle. Tältä listalta osa valtion omistamista alueita (36 000 ha) esitetään suojeltavaksi joko lakisääteisesti tai Metsähallituksen omalla päätöksellä, mutta yksityisomistuksessa olevia soita esitetään suojeltaviksi vain maanomistajan vapaaehtoisuuteen perustuen.

Raportin mukaan listalle kuuluminen ei valtionmaita lukuun ottamatta aiheuta niiden maanomistajille uusia maankäyttöä rajoittavia oikeusvaikutuksia. Jos listattua suota uhkaa jokin maankäyttömuutos, pidetään tätä kuitenkin perusteena suojelun toteutuksen käynnistämiseksi. On järkevää priorisoida soidensuojelu niiden välittömän häviämis- tai tuhoutumisuhan perusteella. Jyväskylän yliopisto kuitenkin korostaa, että samalla olisi varmistettava, että viranomaisilla on tarvittavat resurssit ja työkalut havaita uhan olemassaolo, jotta sen perusteella suojelutoimien käynnistäminen olisi mahdollista.

Koska suojelumäärärahoja on pienennetty, esitetty vapaaehtoisuus yksityismaiden suojelun keinona METSO-ohjelman kautta ei voine yliopiston arvion mukaan toteutua. Tästä syystä valtion tulisi täyttää soidensuojelun lisäystarve yhteisiä valtionmaita hyödyntäen. Jyväskylän yliopisto toivoo, että toimenpiteitä pohdittaessa otetaan huomioon myös raportin liitteessä oleva luonnonsuojelujärjestöjen allekirjoittama eriyvä mielipide, josta ilmenee, että valtakunnallisesti arvokkaita valtion omistamia soita esiintyy työryhmän tavoitehehtaarimäärien rajoittaman tarkastelun ulkopuolella eteläisessäkin Suomessa. Esitetyn joukon ympäristövaikutukset on arvioitu työryhmän ulkopuolisena toimeksiantona Suomen ympäristökeskuksessa, ja raportin mukaan arvio osoittaa, että noin 120 000 ha:n täydennys soidensuojeluun parantaisi selvästi edellytyksiä saavuttaa tavoitellut vaikutukset suoluonnon hyväksi nykytilaan verrattuna. Jotta suojelun ekologiset tavoitteet (hehtaarien lisäksi) tulisivat täytetyksi ilman merkittävää lisäpanostusta yksityismaiden suojelun vaatimiin määrärahoihin, pitäisi valtionmailta Jyväskylän yliopiston näkemyksen mukaan osoittaa suojeluun liitteen 9 kohteiden pinta-alaa huomattavasti suurempi ala. Suurempi pinta-ala ekologisesti heikompia kohteita auttaa saavuttamaan saman ekologisten arvojen suojelutason. Ilman yksityismaiden suojelua puhutaan tällöin selvästi yli 100 000 hehtaarin välittömästä lisäsuojelutarpeesta valtionmailloilla.

Lopuksi Jyväskylän yliopisto haluaa onnitella ympäristöministeriötä ja työryhmää esimerkillisestä menetelmäpaletin käytöstä. Työryhmä vaikuttaa onnistuneesti yhdistäneen modernin maankäytön suunnittelun priorisointityökalun perinteisempään asiantuntijatyöhön arvottaessaan valtakunnallisesti arvokkaita suoalueita. On hienoa, että tutkimuksellisia menetelmiä käytetään päätöksenteon tukena, olkoonkin, että työryhmä ei kyennyt tavoittamaan alkuperäistä tavoitettaan täydentää soidensuojelua luonnonsuojelulain mukaisena luonnonsuojeluohjelmana.

Rehtori

Matti Manninen